

“ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗΤΑΞΗ”

Επιμέλεια: Μαρτιμιανάκη Κατερίνα, ΠΕ23 Ψυχολόγος
Τρούπη Ιωάννα,
ΠΕ30 Κοινωνική Λειτουργός

Μια συμπεριφορά είναι
προβληματική ή
διαταραγμένη
ή ανεπιθύμητη,
όταν

ενοχλεί το ίδιο το
παιδί ή
τα πρόσωπα του
περιβάλλοντός του

και
προκαλεί δυσάρεστα
συναισθήματα στο ίδιο
ή και στους άλλους

ΤΙ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΣΤΗ
ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ?

Ως αντίδραση
σε καταστάσεις,
γεγονότα
ή ενάντια σε πρόσωπα
με τα οποία είχε αρνητικ
ά
ή τραυματικά βιώματα
(π.χ. δάσκαλο,
συμμαθητές)

Για να γίνει
αποδεκτό από την
ομάδα των
συνομηλίκων του,
ειδικά αν δεν
τα καταφέρνει
στα μαθήματα

Για να
υπονομεύσει
την εξουσία
των ενηλ

Για να ξεσπάσει
μετά από ένα
«βαρύ» μάθημα

Για να αποφύγει
πληκτικό μάθημα

Για να ελέγξει τις
προθέσεις/τα όρια
των άλλων

Γιατί δε βρίσκει
νόημα στο σχολείο

ΓΙΑΤΙ ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙ
ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ;

Μαθησιακές
ανεπάρκειες,
σχολική
αποτυχία

Έλλειψη
εμπιστοσύνης
του παιδιού
προς τους
άλλους

Ελλειμματικές
διαπροσωπικές
δεξιότητες

Αισθήματα
ανεπάρκειας,
χαμηλή
αυτοπεποίθηση

Αδυναμία να
διαχειριστεί
έντονα
συναισθήματα

Ταύτιση του
παιδιού με το
πρότυπο ενός
επιθετικού γονέα
(πατέρα)/ αδελφού

- «Οι διαταρακτικές συμπεριφορές επιδεινώνονται μέσα από ένα φαύλο κύκλο αρνητικών αλληλεπιδράσεων μεταξύ δασκάλων και μαθητών, σε συνθήκες οι οποίες θυμίζουν έντονα τις καταναγκαστικές σχέσεις και πρακτικές, που τα παιδιά είχαν βιώσει μέσα στις οικογένειές τους»

ΤΙ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΚΡΥΒΕΤΑΙ ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΑΥΤΕΣ ΤΙΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ;

ΜΕ ΠΟΙΟΥΣ ΤΡΟΠΟΥΣ ΕΚΔΗΛΩΝΕΤΑΙ Η
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΟΜΑΛΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

- ❖ Ο μαθητής δεν προσέχει, αδιαφορεί για το μάθημα
- ❖ Δεν αρχίζει και δεν ολοκληρώνει τις ασκήσεις του βιβλίου
- ❖ Δεν ακολουθεί τις οδηγίες του εκπαιδευτικού
- ❖ Δεν προετοιμάζει τις κατ' οίκον εργασίες
- ❖ Δεν φέρνει μαζί του βιβλία, τετράδια και λοιπό υλικό

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΠΟΥ ΕΜΠΟΔΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΗΡΕΜΗ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ

- ❖ Δε ζητάει το λόγο, αλλά «πετάγεται»
- ❖ Μιλάει με τους συμμαθητές του
- ❖ Ενοχλεί του διπλανούς του και κάνει φασαρία
- ❖ Ανταλλάσσει σημειώματα
- ❖ Διακόπτει τους άλλους όταν ομιλούν
- ❖ Παριστάνει το γελωτοποιό
- ❖ Πετάει μικροαντικείμενα στους συμμαθητές του
- ❖ Εμπλέκεται σε λεκτικούς διαξιφισμούς
- ❖ Έρχεται καθυστερημένα στην τάξη
- ❖ Δε συνεργάζεται στα πλαίσια των ομάδων
- ❖ Απουσιάζει αδικαιολόγητα

ΣΧΟΛΙΚΗ ΒΙΑ

- Μαθητές και εκπαιδευτικοί δέχονται καθημερινά μορφές βίαιης συμπεριφοράς. Τέτοια φαινόμενα θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με περισσότερη προσοχή, ως σημαντικά κοινωνικά προβλήματα που δεν αφορούν μόνον τους εμπλεκόμενους αλλά όλη τη σχολική μονάδα.

Η επανεξέταση της επίδρασης του εκπαιδευτικού και του σχολείου κυρίως στα παιδιά που παρεμποδίζουν τη μαθησιακή διαδικασία και/ή προκαλούν προβλήματα σε συμμαθητές τους:

- ⦿ Ομαλή λειτουργία της τάξης
- ⦿ Διευκόλυνση της μάθησης
- ⦿ Απόσυρση των παραγόντων που επιβαρύνουν από την πλευρά του σχολείου την ανάπτυξη του παιδιού
- ⦿ Μείωση του στρες του εκπαιδευτικού

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

A large maroon scroll graphic with a white border, featuring a vertical strip on the left side and a small tab on the top right. The text is centered on the scroll.

● ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ ΤΗΣ

Συμπεριφέρομαι ευγενικά στη δασκάλα μου, στους δασκάλους του σχολείου και στους συμμαθητές μου.

Ακούω προσεκτικά τη δασκάλα μου και τους συμμαθητές μου.

Παίρνω άδεια σηκώνοντας το χέρι για να μιλήσω.

Προσέχω και φροντίζω τα πράγματά μου και τα τετράδιά μου. Δεν καταστρέφω τα πράγματα των άλλων.

ΟΜΑΔΑΣ ΜΑΣ

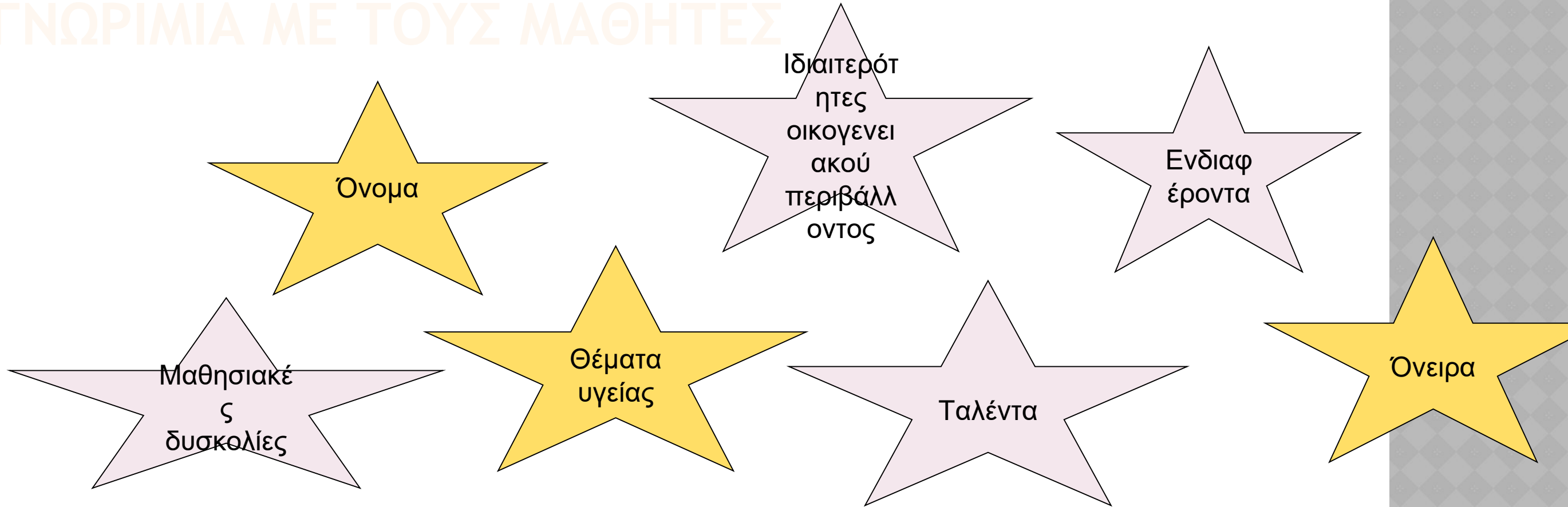
Προσέχω τον εαυτό μου και τους συμμαθητές μου στο διάλειμμα, όταν ανεβοκατεβαίνω στη σκάλα, στις εκδρομές. Δεν σπρώχνω, δεν κλοτσάω και δεν κάνω άσχημες χειρονομίες.

Περιμένω τη σειρά μου για να μιλήσω και δεν φωνάζω στην τάξη.

Διατηρώ την τάξη μου και το προαύλιο καθαρά. Δεν πετάω το φαγητό μου.

Σε περίπτωση που γίνει κάποιος καβγάς, το συζητάμε στην τάξη και δεν κρατάμε κακία.

ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ

Δραστηριότητες γνωριμίας στην τάξη-χαλαρές συζητήσεις εκτός - εκμεταλλεύομαι το διάλειμμα και την εκδρομή

Το ενδιαφέρον για το μαθητή παράγοντας σεβασμού και προστασίας του δασκάλου

ΕΙΜΑΙ ΑΚΡΙΒΗΣ ΣΤΗΝ ΩΡΑ ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΛΗΞΗΣ ΤΟΥ
ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΜΠΑΙΝΩ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ ΜΕ ΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

Σήμερα αισθάνομαι ότι
έχετε όρεξη για καλή
δουλειά!

Χαίρομαι να κάνω
μάθημα μαζί σας

ΜΗΝ ΚΑΝΕΤΕ ΤΟΣΟ
ΘΟΡΥΒΟ!

Μπείτε ήσυχα στην τάξη

Ελάτε παιδιά! Έχω ενδιαφέροντα
πράγματα να σας πω σήμερα και πρέπει
να τα κάνουμε εδώ, ώστε να έχετε
ελεύθερο χρόνο στο σπίτι ! (ΑΜΟΙΒΗ)

ΠΑΨΕ ΝΑ ΣΤΡΙΦΟΓΥΡΙΖΕΙΣ
ΓΙΩΡΓΟ!

Γιώργο, κοίταξε το βιβλίο
σου...

ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΩ ΘΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΡΟΠΕΣ, ΠΡΟΤΙΜΩ ΑΜΟΙΒΕΣ ΕΝΑΝΤΙ ΠΟΙΝΩΝ
(ΕΜΦΑΣΗ ΣΕ ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΘΕΛΟΥΜΕ ΝΑ ΚΑΝΟΥΝ ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ)

ΞΕΚΙΝΩ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΑΦΟΤΟΥ ΕΠΙΚΡΑΤΗΣΕΙ ΗΣΥΧΙΑ-ΤΡΑΒΩ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

- ⦿ Στέκομαι όρθιος-σταυρώνω τα χέρια-κοιτάζω σοβαρά τους μαθητές που θορυβούν ή
- ⦿ Χτυπάω σοβαρός παλαμάκια δυο-τρεις φορές ή
- ⦿ Κάνω μία βόλτα στο διάδρομο της τάξης, χωρίς να μιλάω ή
- ⦿ Ελέγχω το απουσιολόγιο

ΕΧΩ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙ ΚΑΛΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΜΟΥ

Ωχ! Ξέχασα το μαρκαδόρο!

Πω πω! Ο προτζέκτορας είναι χαλασμένος!

ΔΕΙΧΝΩ ΑΥΤΟΠΕΠΟΙΘΗΣΗ

- ⦿ Ο δάσκαλος πολύ συχνά εισπράττει αυτό που προσδοκά από την τάξη
- ⦿ Η διστακτικότητα και η δειλία δείχνουν έλλειψη σιγουριάς
- ⦿ Ηρεμία, χαμηλή ένταση φωνής (ποικιλία όμως για έμφαση κατά τη διδασκαλία)

ΑΠΟΦΕΥΓΩ ΤΟ ΜΟΝΟΛΟΓΟ ΚΑΙ ΤΙΣ ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

- Ανάπτυξη μιας σχέσης εμπιστοσύνης με το μαθητή ώστε να γνωρίζει ότι ο εκπαιδευτικός ενδιαφέρεται γι' αυτόν.
- Δραστηριότητες ουσιαστικές και σύμφωνες με τα ενδιαφέροντα και την διαφορετική δυναμικότητα των μαθητών
- Διατήρηση της ψυχραιμίας και του αυτοελέγχου του εκπαιδευτικού σε κάθε περίπτωση, αφού αποτελεί πρότυπο μίμησης για τους μαθητές του.

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

- Καλλιέργεια του σεβασμού και της δικαιοσύνης. Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να αποφεύγει τη δημόσια κριτική στο μαθητή, τη μείωση και την ταπείνωσή του.
- Ποικιλία τρόπων και μέσων προσφοράς του διδακτικού αντικειμένου (π.χ. εποπτικού, εικαστικού, ακουστικού) προκειμένου να διατηρηθεί το ενδιαφέρον των μαθητών εκείνων που εύκολα πέφτουν σε αδιαφορία και απόσυρση.

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

- Χρήση μη λεκτικών νύξεων από τον εκπαιδευτικό (π.χ. βλέμμα, εγγύτητα, νεύμα κ.λπ.). Αποτελούν έμμεσες μορφές πρόληψης / παρέμβασης χωρίς, όμως, να διακόπτεται η φυσιολογική ροή του μαθήματος
- Περιορισμός ή εξάλειψη μιας μη αποδεκτής συμπεριφοράς του μαθητή με τη χρήση της επιβράβευσης από τον εκπαιδευτικό όταν ο πρώτος επιδεικνύει ορθή συμπεριφορά.
- Λεκτική υπόμνηση του καθήκοντος του μαθητή όταν παρεκτρέπεται με τρόπο σαφή και *μη εχθρικό*

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

- Υπενθύμιση στο μαθητή ότι θα υποστεί κυρώσεις αν δεν συμμορφωθεί στις υποδείξεις του εκπαιδευτικού
- Τοποθέτηση των «δύσκολων» μαθητών στα μπροστινά θρανία.
- Ανάθεση «βοηθητικών εργασιών» στους παραβατικούς μαθητές ώστε να εκτονώνεται η ανία τους.
- Συνεργασία με την οικογένεια.

Η επικέντρωση της προσοχής σε ορισμένους μαθητές προκαλεί ανία και δημιουργεί - ευκαιρία για διαταρακτική συμπεριφορά

- ⦿ Ερωτήσεις προς όλους τους μαθητές
- ⦿ Ανάθεση παράλληλων εργασιών
- ⦿ Βλέμμα προς όλους τους μαθητές κατά την παράδοση

ΕΠΙΔΙΩΚΩ ΝΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΙ ΟΛΗ Η ΤΑΞΗ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

ΙΚΑΝΟΠΟΙΩ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΕΠΙΘΥΜΙΕΣ

- ⦿ Ανάγκη ευελιξίας – κατανόηση αναγκών
- ⦿ Δυνατότητα εκπλήρωσης επιθυμιών ως ενίσχυση της θετικής συμπεριφοράς

Ναι, είναι σημαντικό να συζητήσετε για την εκδρομή... ελάτε να βάλουμε τα δυνατά μας ώστε να έχουμε τελειώσει 10 λεπτά πριν χτυπήσει το κουδούνι!

ΑΝΑΖΗΤΩ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΚΝΥΩ ΤΑ ΘΕΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Μάνο, εσύ που ζωγραφίζεις φοβερά θα μπορούσες να φτιάξεις μία αφίσα για το πρότζεκτ;

Αυτό που με έχει εντυπωσιάσει είναι η ειλικρίνειά σου!

Και τώρα, για να αποφορτιστούμε, η Μαρία θα μας πει το ανέκδοτο που άκουσα πριν, με το γνωστό αμίμητο τρόπο της!

Εσύ κομπιουτερά μου, θα αναλάβεις την επιλογή και το κατέβασμα εικόνων για την εργασία;

ΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΥ ΛΕΚΤΙΚΟΥ ΕΠΑΙΝΟΥ

- Είναι αυθόρμητος και όχι επίπλαστος
- Δίνεται σε σχετικά δύσκολα για τον μαθητή έργα
- Συγκρίνει με προηγούμενη επίδοση του ίδιου μαθητή
- Εξηγεί τους συγκεκριμένους λόγους για τους οποίους η συμπεριφορά είναι θετική

Για να είμαστε
δίκαιοι θα κάνετε
όλοι το ίδιο τεστ.
Πρέπει να σκαφαλώσετε
όλοι πάνω σ' αυτό το
δέντρο

Δίνω ευκαιρίες για επίτευξη, με ερωτήσεις προσαρμοσμένες
στις δυνατότητες κάθε μαθητή

Προσεταιρισμός των παιδιών που ασκούν
τη μεγαλύτερη επιρροή

ΚΕΡΔΙΖΩ ΤΟΥΣ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΗΓΕΤΕΣ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ

ΑΠΟΦΕΥΓΩ ΤΗΝ ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΗ ΟΙΚΕΙΟΤΗΤΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ

- ⦿ Κάνω ένα πιο τυπικό ξεκίνημα και αργότερα γίνομαι πιο οικείος
- ⦿ Η υπερβολική οικειότητα προκαλεί σύγχυση στους μαθητές (ο δάσκαλος είναι φορέας εξουσίας - απογοήτευση όταν πρέπει να επιβεβαιώσει το κύρος του)

ΑΠΟΦΕΥΓΩ ΤΗΝ ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΗ ΑΥΣΤΗΡΟΤΗΤΑ

- Ο αυταρχισμός υποδηλώνει αδυναμίες: στο προσωπικό κύρος, σε παιδαγωγικές και ψυχολογικές γνώσεις, σε ικανότητες προσέγγισης των ανθρώπων
- Πρόκληση προβλημάτων μάθησης, σχέσης με τα παιδιά, σύγκρουσης μαθητών και γονέων με το σχολείο...

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΩΝ
ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΕΚΔΗΛΩΘΕΙ

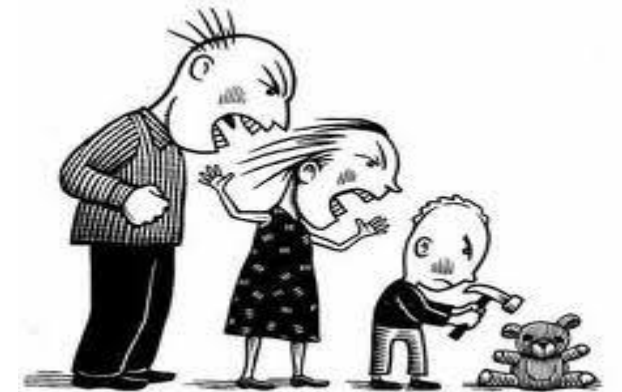
- Εντοπισμός της προβληματικής συμπεριφοράς και μετά από συστηματική παρατήρηση καθορισμός των στοιχείων που συνθέτουν τη συμπεριφορά αυτή καθώς και τη συχνότητα εμφάνισής της.
- Μελέτη των περιβαλλοντικών παραγόντων και εντοπισμός των επιπτώσεων που έχει στο φυσικοκοινωνικό περίγυρο
- Καθορισμός επιδιωκόμενου στόχου. Ο εκπαιδευτικός αφού έχει καθορίσει ποια μορφή προβληματικής συμπεριφοράς αποτελεί στόχο αλλαγής, στη συνέχεια θα καθορίσει με ποια μορφή συμπεριφοράς επιθυμεί να αντικαταστήσει την ανεπιθύμητη συμπεριφορά.

- Επιλογή τρόπου παρέμβασης και ενίσχυση των επιθυμητών μορφών συμπεριφοράς με χρήση των αμοιβών και των ποινών

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

- Ο Κώστας σε κάθε ερώτηση του εκπαιδευτικού πετάγεται και απαντάει χωρίς να πάρει το λόγο, αδιαφορώντας για το αν θέλει να απαντήσει κάποιος άλλος από τους συμμαθητές του.
- ✓ Ο εκπαιδευτικός παρατηρεί ότι:
- ✓ αυτό συμβαίνει όταν απευθύνει την ερώτηση στο σύνολο των μαθητών της τάξης
- ✓ οι άλλοι μαθητές έχουν αρχίσει να ενοχλούνται ιδιαίτερα με τη συμπεριφορά αυτή του Κώστα σε σημείο που να κάνουν απαξιωτικά σχόλια για το συμμαθητή τους και να διαμαρτύρονται
- Ο Κώστας πρέπει να μάθει να ζητάει το λόγο από τον εκπαιδευτικό ή να μάθει να απαντάει όταν ο εκπαιδευτικός του απευθύνει την ερώτηση.

ΕΝΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

- Ο εκπαιδευτικός συνεργάζεται και συζητά με τον Κώστα για τη συμπεριφορά του αυτή.
- Αλλαγή τακτικής: πριν απευθύνει μία ερώτηση στους μαθητές του, τους υπενθυμίζει ότι πριν απαντήσει κάποιος θα πρέπει πρώτα να ζητήσει και να πάρει το λόγο.
- Σύνταξη ενός συμβολαίου με τον Κώστα.
- Μετά από την πρώτη εβδομάδα παρατηρείται αλλαγή στη συμπεριφορά του Κώστα και για το λόγο αυτό τον επιβραβεύει με βάση το συμβόλαιο που έχουν συντάξει και του βάζει αυτοκόλλητα στον πίνακα συμπεριφοράς.
- Ο εκπαιδευτικός παρατηρεί ότι μετά τη δεύτερη εβδομάδα η συμπεριφορά του Κώστα έχει βελτιωθεί ακόμη περισσότερο και μάλιστα σε βαθμό που οι μαθητές του στην τάξη δεν ενοχλούνται πια και έχουν σταματήσει να κάνουν σχόλια κατά του Κώστα. Πολύ σπάνια πετάγεται και μάλιστα μόλις το αντιλαμβάνεται σταματάει αμέσως την απάντησή του. Ο εκπαιδευτικός εξακολουθεί να επιβραβεύει τον Κώστα με βάση την συμφωνία που έχουν συνάψει, χρησιμοποιώντας και τη δυναμική της ομάδας της τάξης.
- Μετά το τέλος της τρίτης εβδομάδας ο εκπαιδευτικός παρατηρεί ότι η συμπεριφορά του Κώστα έχει τροποποιηθεί σε σημαντικό βαθμό. Ο Κώστας επιδεικνύει την επιθυμητή μορφή συμπεριφοράς, σηκώνει το χέρι του και ζητάει το λόγο σε κάθε ερώτηση του εκπαιδευτικού. Ο εκπαιδευτικός εξακολουθεί να επιβραβεύει τον Κώστα, χρησιμοποιώντας «προνόμια», π.χ. τον ορίζει βοηθό του για κάποιο διάστημα.

ΣΤΟΧΟΣ	Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή
Ακούει					
Ακολουθεί οδηγίες					
Δουλεύει σιωπηλά					
Χρησιμοποιεί τον χρόνο παραγωγικά					

- ⦿ Πιθανότητα μόνιμης υπονόμευσης της σχέσης-αντιπαλότητας, εάν είναι ταπεινωτική, άδικη ή επιβληθεί χωρίς εξηγήσεις
- ⦿ Υπονόμευση της εμπιστοσύνης – ανάπτυξη εναλλακτικών στρατηγικών π.χ. ψέμα, αντίδραση
- ⦿ Ταύτιση του παιδιού με μία αρνητική εικόνα του εαυτού
- ⦿ Βραχυπρόθεσμα αποτελέσματα, για τα πιο «δύσκολα» παιδιά
- ⦿ Αποτροπή του εκπαιδευτικού από την ουσιαστική κατανόηση του προβλήματος του παιδιού

Η ΤΙΜΩΡΙΑ

- ⦿ Ανάγκη να σπάσει ο φαύλος κύκλος του αρνητισμού
- ⦿ Αρχικά ενίσχυση επιθυμητών συμπεριφορών
- ⦿ Προσπάθεια συσχέτισης του παραπτώματος με την τιμωρία
- ⦿ Επιβολή χωρίς να φαίνεται ως εκδίκηση
- ⦿ Αιτιολόγηση
- ⦿ Όχι εν θερμώ

Από τη στιγμή που στην προηγούμενη εκδρομή φέρθηκες τόσο απερίσκεπτα, πιστεύεις ότι σε αυτήν θα μπορούσαμε να σε εμπιστευτούμε για να συμμετέχεις;

Ο μαθητής μπορεί να υποστεί κυρώσεις

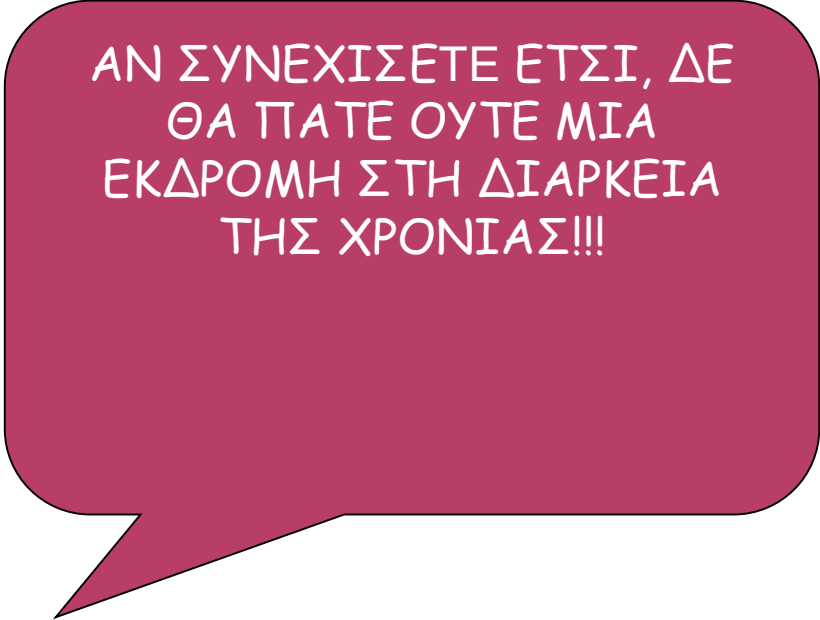
ΠΡΟΣΠΑΘΩ ΝΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΩ ΤΟ ΣΚΟΠΟ ΤΗΣ ΑΡΝΗΤΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

- ⦿ Συζητάω με το μαθητή γι' αυτό... ιδιαιτέρως!
- ⦿ Συζητάω με συναδέλφους και γονείς
- ⦿ Εντοπίζω τη δική μου συμμετοχή στο πρόβλημα

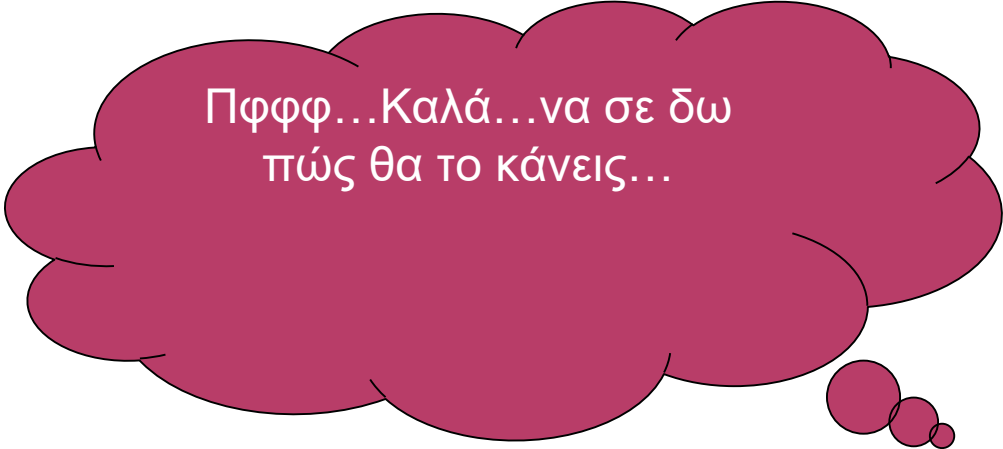
ΠΑΡΕΧΩ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΗΣ

Κινητό Άννα...την επόμενη φορά θα το παραδώσω στο διευθυντή και εκείνος θα ακολουθήσει τη δική του διαδικασία.

Την επόμενη φορά φυσικά που η Άννα βγάζει κινητό, της υπενθυμίζω την προειδοποίηση και το παραδίδω στο διευθυντή

ΑΝ ΣΥΝΕΧΙΣΕΤΕ ΕΤΣΙ, ΔΕ
ΘΑ ΠΑΤΕ ΟΥΤΕ ΜΙΑ
ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ
ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ!!!

Πφφφ...Καλά...να σε δω
πώς θα το κάνεις...

ΑΠΟΦΕΥΓΩ ΑΠΕΙΛΕΣ ΠΕΡΙΤΤΕΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΦΑΡΜΟΣΙΜΕΣ

Σε μάθαμε πια..έτσι ήσουν
πάντα..απαράδεκτος!!!

Πιστεύω ότι αυτή σου η συμπεριφορά ήταν
απαράδεκτη!

ΚΡΙΝΩ ΤΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΚΑΙ ΌΧΙ ΤΟ ΜΑΘΗΤΗ

Απομάκρυνση των μελών της ομάδας που ατακτεί στην τάξη:

- ⦿ Μετακίνηση σε απομακρυσμένα θρανία
- ⦿ Διαφορετικές ομάδες
- ⦿ Κατά προτίμηση με διακριτικότητα, όχι επιβολή ως τιμωρία

Η ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΓΓΥΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΤΑΚΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

- ◉ Προφορική ενημέρωση γονέων
- ◉ Σύνταξη επιστολής που θα αναγνωστεί από το παιδί πριν την αποστολή της- καταγραφή συγκεκριμένης συμπεριφοράς – συμφωνία με το παιδί
- ◉ Θετική προδιάθεση, συνεργατικό κλίμα έναντι των γονέων - Παροχή υποστήριξης και καθοδήγησης εφόσον την έχουν ανάγκη
- ◉ Προσοχή στον τρόπο με τον οποίο θα μεταφερθούν τα προβλήματα-πιθανότητα πανικού ή επιβολής σωματικής τιμωρίας στο παιδί

Η ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ

- ⦿ Παρεμβάσεις στην τάξη για τη διαχείριση των συγκρούσεων
- ⦿ Ατομική συμβουλευτική με το παιδί
- ⦿ Συμβουλευτική στήριξη γονέων και εκπαιδευτικών

Η ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΣΤΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ

A decorative maroon scroll graphic with a vertical strip on the left and a horizontal strip on the top, framing the text. The scroll has rounded corners and a slight shadow effect.

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ

ΣΥΣΤΗΜΑ

- ⦿ Είναι ένα ενιαίο σύνολο, κάτι περισσότερο από το απλό άθροισμα των μερών του
- ⦿ Αποτελείται από τις διασυνδέσεις-σχέσεις των μερών του, που βρίσκονται σε συνεχή αλληλεπίδραση.

Σύστημα είναι ένα σχολείο, μια οικογένεια, μία επιχείρηση, ένα συμβούλιο, μία κοινωνία, ένα κράτος, ο ανθρώπινος οργανισμός, το άτομο, το ανθρώπινο κύτταρο κτ.λ.

ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

- ❖ *Κατασκευάζουμε* την πραγματικότητα με βάση τις πληροφορίες που προέρχονται από τις αισθήσεις μας και το νόημα που δίνουμε σε αυτές.
- ❖ Η **σημασία** που δίνουμε σε ένα γεγονός (π.χ. την αργοπορία του Στέλιου) είναι αυτή που καθορίζει τις **αντιδράσεις** μας σε αυτό (π.χ. ένα νεύμα/μια αυστηρή επίπληξη/ένα χαμόγελο)

ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

- ◎ “Γνωστική ασυμφωνία” του Festinger:
- ◎ Προηγούμενη μάθηση: Υπερισχύει καθιερωμένη ή γενικευμένη αντίληψη
- ◎ Υποστήριξη από κοινωνική ομάδα: Παγιωμένες αντιλήψεις δασκάλων για τη συμπεριφορά των παιδιών από προηγούμενες τάξεις
- ◎ Επίδραση λογικού συλλογισμού «αίτιο-αποτέλεσμα»: Εστίαση προσπαθειών επίλυσης του προβλήματος στα ίδια τα άτομα που παρουσιάζουν το πρόβλημα

ΤΟ ΠΑΡΑΔΟΞΟ

- ⦿ “τεχνικές του παράδοξου”, βλ. θεραπεία της οικογένειας
- ⦿ εμμόνη των αντιλήψεων και της συμπεριφοράς των ατόμων που εμπλέκονται σε αυτές.
- ⦿ Ο τρόπος με τον οποίο ο κοινός νους αντιλαμβάνεται την προβληματική κατάσταση είναι προϊόν *σύνθετων παραγόντων* και μη εμφανών *κοινωνικών αλληλεπιδράσεων* που συντελούνται για *μεγάλο χρονικό διάστημα*.

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΟΞΟΥ

δεν προσκρούουν στην κοινή
λογική

Λύνουμε το πρόβλημα, εστιάζοντας
σε ό,τι ΔΕΝ αποτελεί πρόβλημα.

σε κάθε περίπτωση πολλά πράγματα μπορεί συγχρόνως να είναι αληθινά, χωρίς
αυτό να σημαίνει ότι οι προηγούμενες απόψεις μας ήταν λάνθασμένες

Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΗΣ ΚΕΡΚΟΠΟΡΤΑΣ

- Η τεχνική της Κερκόπορτας είναι ένας τρόπος να επηρεάσουμε την προβληματική κατάσταση στρέφοντας την προσοχή μας σε ένα μέρος του οικοσυστήματος που δεν σχετίζεται άμεσα με το πρόβλημα, αλλά εστιάζει σε κάποιου είδους θετική αλληλεπίδραση ανάμεσα στον εκπαιδευτικό και τον μαθητή.

Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΗΣ ΚΕΡΚΟΠΟΡΤΑΣ

- Ανεύρεση των μη προβληματικών στοιχείων του οικοσυστήματος στο ποίο ανήκει το άτομο με την προβληματική συμπεριφορά
- π.χ. Η Αλίκη μόλις φτάσει το πρωί στο σχολείο είναι πάντα χαμογελαστή και ευγενική
Ο Νίκος είναι πάντα καλοντυμένος.

Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΗΣ ΚΕΡΚΟΠΟΡΤΑΣ

- Εντοπισμός ορισμένων θετικών στοιχείων
π.χ. Η Μαρίνα είναι συνεργάσιμη όταν παίζει στο προαύλιο του σχολείου.
- Επιλογή μιας θετικής πλευράς/ συμπεριφοράς που μπορείτε πιο εύκολα να σχολιάσετε θετικά.
- Σχεδιασμός τρόπου διατύπωσης θετικού σχολίου π.χ. “Τα γραπτά σου είναι πάντα τόσο καλογραμμένα και τακτικά”
- Έκφραση θετικού σχολίου, σε κατάλληλο τόπο και χρόνο. π.χ. ιδιαίτερη συνομιλία μετά του μαθήματος

Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΟΥ ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΞΑΙΡΕΣΕΩΝ

- Η τεχνική του εντοπισμού των εξαιρέσεων αποτελεί μια προσπάθεια αναγνώρισης των θετικών και λειτουργικών συμπεριφορών ενός ατόμου, δίνοντας μεγαλύτερη έμφαση στις εκδηλώσεις θετικής συμπεριφοράς και όχι στο πώς είναι δυνατόν να μειωθεί η αρνητική συμπεριφορά.

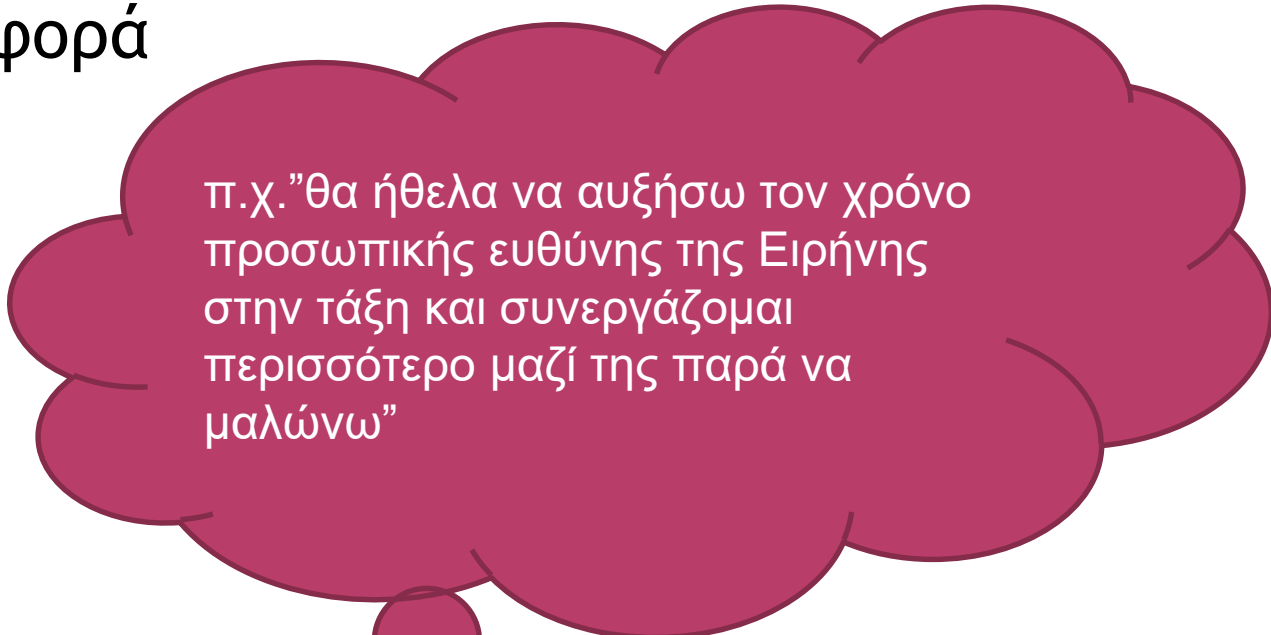
Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΟΥ ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΞΑΙΡΕΣΕΩΝ

- Εντοπισμός καταστάσεων στις οποίες ΔΕΝ εμφανίζεται η προβληματική συμπεριφορά

Η Ειρήνη δε δημιουργεί προβλήματα όταν της αναθέτω να μαζέψει τα τετράδια των συμμαθητών της.. Σε αυτήν την περίπτωση αυτή αναλαμβάνει την ευθύνη για μια εργασία και έτσι συνεργαζόμαστε. Όταν ενοχλεί τα άλλα παιδιά και της λέω να σταματήσει, με προκαλεί και καταλήγουμε να φωνάζουμε η μία στην άλλη.

Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΟΥ ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΞΑΙΡΕΣΕΩΝ

- Εντοπισμός στοιχείων που διακρίνουν αυτές τις καταστάσεις από εκείνες στις οποίες εμφανίζεται η προβληματική συμπεριφορά
- Επιλογή μιας μη προβληματικής συμπεριφοράς η οποία φαίνεται εύκολο να αυξηθεί σε συχνότητα
- Διαμόρφωση προσέγγισης για αύξηση του χρόνου που αφιερώνεται στη μη προβληματική συμπεριφορά

π.χ. "θα ήθελα να αυξήσω τον χρόνο προσωπικής ευθύνης της Ειρήνης στην τάξη και συνεργάζομαι περισσότερο μαζί της παρά να μαλώνω"

Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΟΥ ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΞΑΙΡΕΣΕΩΝ

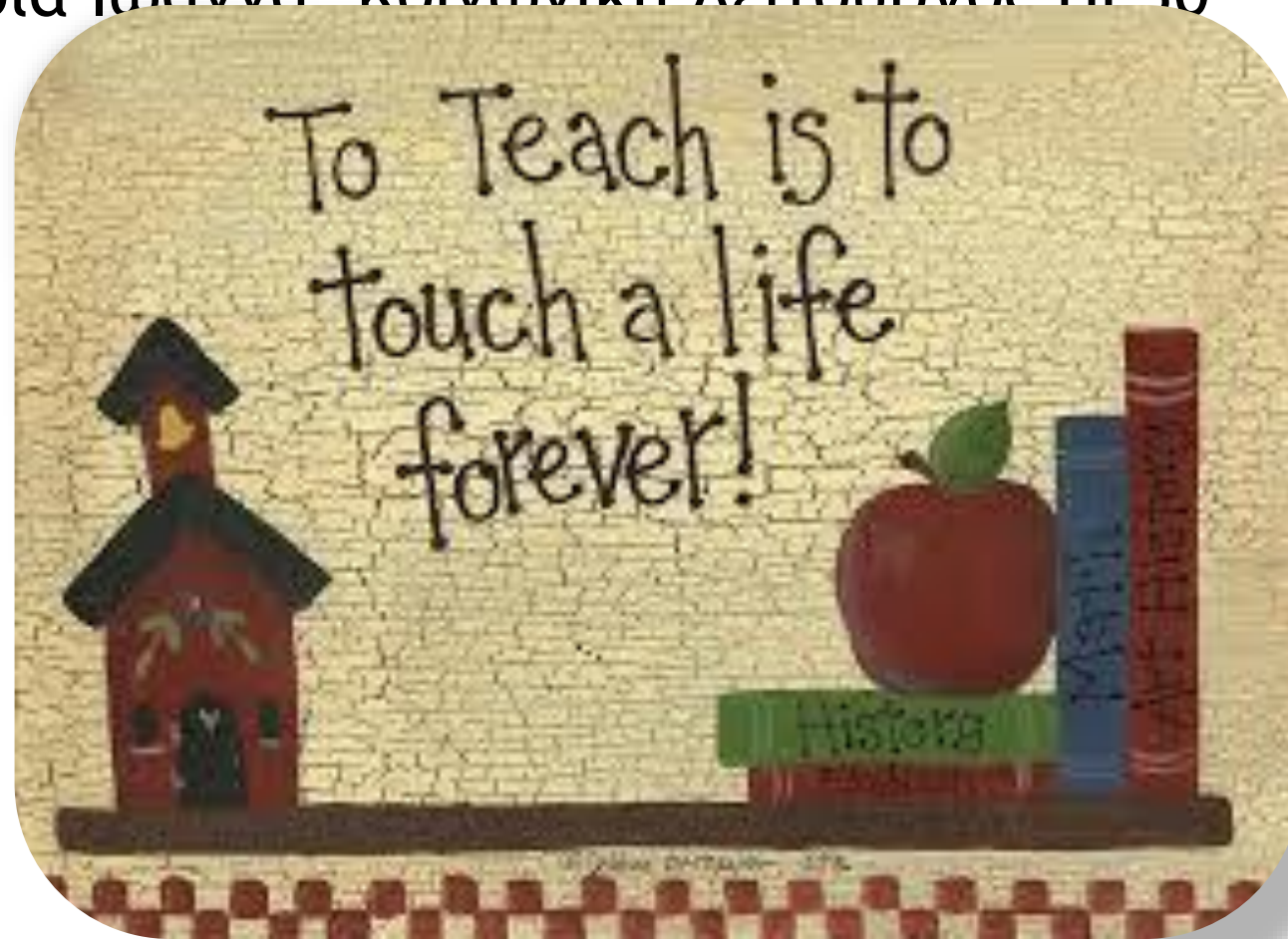
- Περιγράψτε δικές σας αντιδράσεις στις προβληματικές και μη προβληματικές καταστάσεις.
- Κάντε ένα σχέδιο δράσης

Π Συχνά λέω στην Ειρήνη, όταν της ζητάω να μαζέψει τα τετράδια, ότι είναι ωραίο να έχω μια τόσο υπεύθυνη και αξιόπιστη μαθήτριά για βοηθό στην τάξη μου.

Θα σταματήσω να μαλώνω την Ειρήνη όταν μιλάει κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Αντί για αυτό, θα την επαινώ πολλές φορές την ημέρα για την αίσθηση υπευθυνότητας που έχει. Θα της μεταδώσω όσο πιο ξεκάθαρα μπορώ το μήνυμα ότι εφόσον την εμπιστεύομαι, ξέρω ότι οι προθέσεις της είναι καλές.

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΠΟΛΥ!!

- ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Μαρτιμιανάκη Κατερίνα, Ψυχολόγος ΠΕ23
Τρούπη Ραμίρεζ Γκλόρια Ιωάννα Κοινωνική Λειτουργός ΠΕ30

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- **Αρχοντάκη, Α. & Φιλίππου, Δ. (2003).** *205 βιωματικές ασκήσεις για εμπύχωση ομάδων.* Αθήνα: Καστανιώτης.
- Arends, R. (1988). *Learning to teach.* New York.
- Borich, G. (1988). *Effective teaching Methods.* Columbus
- Burden, P.R., (1995). *Classroom Management and Discipline.* New York: Longman.
- Fontana, D. (1996). *Ψυχολογία για Εκπαιδευτικούς.* Αθήνα: Σαββάλας.
- Galloway, D. & Goodwin, C. (1987). *The education of disturbing children: Pupils with learning and adjustment problems.* Harlow Longman.
- Κουρκούτας, Η. (2007). Χαρακτηριστικά λειτουργίας και τρόποι αντιμετώπισης των παιδιών με επιθετικές μρφές συμπεριφοράς στο πλαίσιο του σχολείου και της τάξης. Στο *Θέματα διαχείρισης προβλημάτων σχολικής τάξης, Τ.Α΄.* Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.
- Lewin, J., & Nolan, J. (1991). *Principles of Classroom Management.* Englewood Cliffs, N. J.: Prentice-Hall.
- Ματσαγγούρας, Η. (1998). *Η σχολική τάξη.* Αθήνα.
- Olnar, A. & Lindquist, B. (1998). Προβλήματα Συμπεριφοράς στο Σχολείο: Οικοσυστημική Προσέγγιση. Επιμ. Α. Καλαντζή-Αζίζι, 7η έκδοση. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Παρούτσας, Δ. Η πειθαρχία στην τάξη: Οδηγίες προς ναυτιλλόμενους. <http://paroutsas.jmc.gr/disciplin.htm>
- Πολυμεροπούλου, Ζ. Διαχείριση προβλημάτων τάξης. (Συμβουλευτικός Σταθμός Νέων Β΄ Δ/σης Δ.Ε. Αθήνας).
- Πολυχρονοπούλου – Ζαχαρόγεωργα, Σ. (1995). *Παιδιά και έφηβοι με ειδικές ανάγκες και δυνατότητες.* Αθήνα: Γραφικές Τέχνες Γιάννης Χριστοδουλάκος.
- **Φιλίππου, Δ. & Καραντάνα, Π. (2010).** *Ιστορίες για να ονειρεύεσαι, παιχνίδια για να μεγαλώνεις.* Αθήνα: Καστανιώτης.
- Χρηστάκης, Κ. (2001). *Προβλήματα συμπεριφοράς στη σχολική ηλικία.* Αθήνα: Ατραπός.
- Χρηστάκης, Κ. (2012). Το Παιδί και ο Έφηβος στην Οικογένεια και το Σχολείο. Αθήνα: Γρηγόρης

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΠΟΛΥ!

